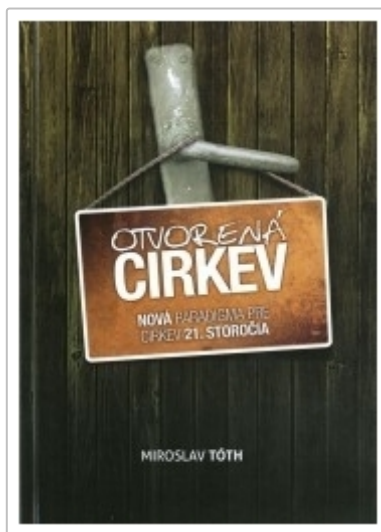

Co obnáší nové paradigma? Recenze knihy Otvorená cirkev

Knihy | 3.8.2014 @ 11.32

Před několika lety se mi do ruky dostala knížka *Otvorená cirkev* od Mira Tótha, pastora sboru ACS v Nitře. Teď, když se mi čirou náhodou dostala do ruky znovu, rychle jsem ji přečetl.

Abstrakt

Autor se v knize pokouší načrtnout církev s přívlastkem „otevřená“. V stručných, avšak přehledně uspořádaných a koncepčně promyšlených kapitolách, říká přibližně toto:

(1) **Koncept** otevřené církve je zakotvený ve faktu, že církev má být světlem a solí. Sůl se musí *rozpustit* a světlo se *nesmí schovat*. Problémem je, že církev z pohodlně, uzavřela se, zkostnatěla. Otevřená církev potřebuje víc než ceduli s nápisem OTEVŘENO!

(2) **Rámecem** otevřené církve je bohaté duchovní dědictví, které po sobě zanechali věrozvěsti Cyril a Metoděj, čeští reformátoři Hus a Chelčický a pietisté Komenský, Zinzendorf, Bel a moravští bratři. Věrozvěsti dali lidem Bibli v jejich jazyce, čeští reformátoři lidem v jejich jazyce kázali, pietisté se zaměřili na vzdělávání a misi mezi lidmi.

(3) **Kontextem** otevřené církve je *postmodernismus*, který odmítá definitivní pravdu, *postkomunismus*, který je stále zatížen atmosférou neupřímnosti a strachu, *postrevivalismus*, protože Evropa je mimo pásma velikých probuzení (Lat. Amerika, Asie, Afrika) a *postmisionarismus*, protože těžiště misijního hnutí, které vysílá misionáře k nezasaženým, se přesunulo z Malé Asie přes Evropu a Ameriku do zemí třetího světa.

(4) **Slabinou** otevřené církve je realita odcházejících lidí. Zde autor uvádí fakta a mýty o odcházení. Správně uvádí, že ne vždy je chyba na straně církve, chce však podchytit křesťany bez denominace a mládež. „Církev má být otevřená – nejen vůči světu, ale i vůči Duchu svatému,“ píše autor. Dále vysvětluje, že „dilematem každého pastora, který se snaží, aby byl v jeho sboru Boží pohyb, je rovnováha mezi otevřeností ztracenému světu a otevřeností Duchu svatému.“ Povinností církve je podle něj „držet se jednou rukou Boha a druhou rukou lidí.“ Skutečným důvodem je podle Tótha *zanedbání duchovní péče*, která vyplývá z *uzavřenosti* církevní komunity. Církev nesmí být uzavřená. Je chyba, když se opomíjí pastorační péče, když se nevěnujeme nově příchozím.

(5) **Odpovědí** na tuto slabinu je *učednictví*, které je *receptem na exponenciální růst církve*. Důležitou součástí učednictví je prostor k systematickému růstu ve víře a v poznání jejich článků. Předpokládá se pastor s dostatečnou erudicí v coachingu, mentoringu, time managementu atd. atp.

Zhodnocení knihy

Kladné hodnocení si zaslouží autorův vyvážený pohled, když hovoří nejen o růstu, ale i o učednictví. Nejen o otevřenosti světu, ale i o Duchu svatém v církvi. Řada postřehů se mi zdá být správných, oduševnělých a praxí prosetých.

Za nedostatek pokládám poněkud hysterický tón a zobecňující přístup při pranýřování současné církve za uzavřenost. Tóth např. píše:

Po dvadsiatich rokoch evanjelizujeme na námestiach aj vo väzeniach. Evanjelizujeme? Po dvadsiatich rokoch máme vplyv v školách a masmédiách. Naozaj ho máme? Po dvadsiatich rokoch môžeme kričať, že Ježiš je živý a ani 70 rokov komunizmu

nemohlo jeho meno vytrieť z východnej Európy. Kričíme? Po dvadsiatich rokoch sa nikto nemusí báť vyznať svoju vieru v škole, v práci, na ulici, v televízii, v parlamente a ani svojim deťom. Nebojíme sa?

Kdo je uzavřený? Kdo nekřičí? Kdo se bojí? Kdo málo evangelizuje? Kdo je pokřivený postkomunismem? Jeho vlastní sbor? Nebo ACS? Nebo katolíci? Bylo by třeba upřesnit, která provenience je ta **ne**-otevřená.

Za nedostatek pokládám dále absenci teologického zhodnocení historických hnutí a chybějící kritické zhodnocení churchgrowingových trendů. Autor pouze kompiluje koncept „otevřené církve“ z experienciální literatury (Warren, Coleman atd. atp.), aniž by bral v potaz její protiváhu anebo ji jakkoli korigoval. Pokud se Tóth s některým z autorů ztotožnil natolik, že by mohl prohlásit „toto (např. Warren) je otevřená církev“, měl tak učinit explicitně.

Třetí nedostatek spatřuji ve vágní definici otevřené církve. Chybí metodický pokyn k „otevírání“ toho, co je údajně „zavřené“. Čtenář musí jen mezi řádky tušit, co má autor konkrétně na mysli. Dejme tomu, že chce přiblížit církev blíže lidem, jako to učinili věrozvěsti a Hus. Jejich otevřenost však spočívala v překlenutí jazykových a kulturních bariér. Dnes již jazykové a kulturní bariéry evangelium neomezuje. Co má tedy církev dělat? Pořádat více Alfa kurzů? Autor má pravděpodobně na mysli průnik církve do kulturní a společenské sféry pomocí různých mimonedělních aktivit. Jak by však tyto měly vypadat a co by mělo být jejich řídicím principem, který odliší např. křesťanskou kavárnu od světské kavárny, to autor nezmiňuje.

Polemika

Má poslední výtka vlastně výtkou není. Je to spíše postřeh, kterým se chci zabývat i mimo mantinely této recenze. Autor je radikální revivalista. Chce probuzení, potřebuje znovu zažít ohromný početní nárůst církve. S odkazem na R. Colemana tvrdí, že první církev se „za tři desetiletí rozrostla na 400 násobek, čili z 500 na 200 tisíc lidí.“ Skutky opravdu hovoří o mnoha konvertitech v období po Letnicích. Ale bylo to vždy tak? Když Pavel kázal na Areopágu, čili v atmosféře, která je ekvivalentem dnešního postmodernismu, připojili se k němu ne „tisíce“, ale pouze „někteří“ (Sk 17,32nn). Byl Pavel málo otevřený? Asi ne ☺

Letniční misionář Dick Brogden ve svém [článku o růstu církve](#) píše:

Největší sbor na konci prvního století se nacházel v Římě a podle většiny učenců měl okolo dvou set členů. Sborny v Efezu, Korintu, Filipech, Kolosách a Tesalonice (mimo jiné) měly nejspíš mezi patnácti a padesáti členy.

Brogden tvrdí, že budování velkých a stabilních církví si žádá mnoho času. Biblický a historický precedent nám podle něj ukazuje, že vybudování sboru, jenž je z našeho pohledu průměrně velký, si žádá jednu generaci. Nutno zopakovat, že Brogden je letniční misionář mezi Araby a že tudíž nemá problém s ideou probuzení a nadpřirozeného růstu. Říká jen, že budování zdravé církve a učedníků Páně chvíli trvá a že tak to zřejmě Duch svatý někdy chce.

Ve vztahu k Tóthově paradigmatu otevřené církve se tím otevírá prostor pro výzvu k opatrnosti při nadšeném deklarování nadcházejících triumfů církve a rozhněvaném problematizování všeho, co se zdá málo misionární. Tato Tóthova rétorika se totiž nenese pouze jeho jednou knihou, ale nachází se i v jeho novějších autorských počinech. Ve svém [posledním blogpostu](#) opět pranýřuje „misiologickou letargii“, mluví o naší „únavě, frustraci“ a o nesnesitelně pomalém tempu růstu církve. Zároveň „vidí nový horizont a očekává záchvěv.“ Spolu s mnohými (koho myslí?) „dýchá nový vzduch“ a především – „prorocky očekává“ nejlepší rozkvět církve na Slovensku. V závěru knihy píše:

Je tu čas pre cirkev, aby sa stala otvorenou. Je tu čas, aby si priznala svoje slabiny, položila dôraz na učeníctvo a povstala k novej sile. Ešte sme neskončili. Náš deň je tu. Otvorená cirkev, toto je tvoj deň!

I s ohledem na autorovu tendenci vyhlížet superprobuzení a rozmach Božího království na Zemi si zatím nebudu pod fousy brblat „Kingdom Now“. Říkám jen, že takovýto postoj **hrozí zmařit dílo Ducha svatého**. Když se někdo „vzpírá bodcům“ (Sk 9,4), znamená to, že chce dílo Ducha svatého zmařit. A to buď tak, že ho zničí, jak tomu chtěl neobrácený Saul/Pavel, anebo že ho nějak nepřirozeně převrátí, zkvasí, geneticky modifikuje podle své vůle a proti vůli Boží. Právě v hysterickém důrazu na exponenciální růst spatřuji největší slabinu Tóthova paradigmatu.

